

IV. Zhodnocení využití prostředků vynaložených k odstranění povodňových škod a k úhradě restitučních výdajů

1. Zhodnocení využití prostředků vynaložených k odstraňování povodňových škod

1.1. Výdaje na odstraňování povodňových škod způsobených v roce 2002

Záplavy, které v srpnu roku 2002 postihly rozsáhlá území v České republice, způsobily obrovské škody na majetku státu, municipalit, podnikatelských subjektů i občanů. Nezbytnost řešení následků povodňových škod se tak stala prvořadým úkolem, kterým se musela vláda zabývat bezprostředně po vzniku krizové situace a který se promítá i do dalších let.

Největší objem finančních prostředků byl vynaložen v letech 2002 až 2004. Celkem bylo v těchto třech letech vynaloženo na řešení následků povodňových škod z rozpočtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu 16,2 mld. Kč, z toho 2,5 mld. Kč v roce 2002, více než 9,9 mld. Kč v roce 2003 (z toho 5,4 mld. Kč od EIB a 4,1 mld. Kč z Fondu solidarity EU) a 3,8 mld. Kč v roce 2004 (z toho 2,7 mld. Kč od EIB). V roce 2005 již objem prostředků na tento účel klesl na 1,9 mld. Kč (z toho 1,7 mld. Kč od EIB) a tento trend pokračoval i v dalších letech.

V roce 2006 bylo v rámci závazných ukazatelů čerpáno již pouze 227 mil. Kč, v roce 2007 to bylo necelých 24 mil. Kč, v roce 2008 pak necelých 14 mil. Kč a **v roce 2009 až 2011 nebyla na daný účel vyčleněna ve schváleném rozpočtu formou závazného ukazatele „Výdaje na odstraňování škod způsobených povodněmi v roce 2002“ žádná částka.**

V průběhu roku 2011 bylo provedeno rozpočtové opatření, kterým byly z kapitoly Ministerstvo spravedlnosti do kapitoly Ministerstvo vnitra převedeny finanční prostředky ve výši 527 tis. Kč, na financování restaurování dokumentů zasažených povodněmi v roce 2002. Tyto činnosti technicky zajišťoval Národní archiv.

1.2. Prostředky na odstraňování povodňových škod vzniklých v roce 2006 a na nová protipovodňová opatření

V dubnu 2006 byl schválen **zákon č. 170/2006 Sb.**, kterým se změnil zákon o státním rozpočtu na rok 2006. V souvislosti s jarními povodněmi v roce 2006 došlo tímto zákonem k navýšení příjmů i výdajů rozpočtu kapitoly VPS o 5 mld. Kč. Na výdajové straně byl v rozpočtu doplněn nový specifický ukazatel „Prostředky na odstranění povodňových škod vzniklých v roce 2006 a na nová protipovodňová opatření“ s částkou 5,0 mld. Kč. Během roku 2006 bylo z těchto prostředků kapitolami vyčerpáno 3,1 mld. Kč, zbývajících 1,9 mld. Kč bylo převedeno do kapitoly OSFA k použití v dalších letech na stejný účel. V roce 2007 došlo k transferu dalších 329 mil. Kč do jiných kapitol, v roce 2008 to bylo 444 mil. Kč, v roce 2009 necelých 498 mil. Kč, v roce 2010 přes 68 mil. Kč a v roce 2011 došlo z kapitoly OSFA k transferu více než 182 mil. Kč do kapitoly Ministerstvo zemědělství. Vývoj čerpání prostředků na tyto účely podle zákona č. 170/2006 Sb. je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 60: Vývoj čerpání prostředků podle zákona č. 170/2006 Sb. (v tis. Kč)

usnesení vlády č.	resort	specifikace výdajů nebo název programu	rok 2006			rok 2007	rok 2008	rok 2009	rok 2010	rok 2011	částka zůstatku celkem
			Rozděleno vládou (5 mil. Kč)	Uvolněno do kapitol z kapitoly VPS	Převedené do kapitoly OSFA z VPS v roce 2006	Uvolněno do kapitol z kapitoly OSFA	Uvolněno do kapitol z kapitoly OSFA	Uvolněno do kapitol z kapitoly OSFA	Uvolněno do kapitol z kapitoly OSFA	Uvolněno do kapitol z kapitoly OSFA	
495/2006	MPSV	Celkem za kapitolu aktivní politika zaměstnanosti v r. 2006	200 000 200 000	48 627 48 627	151 373 151 373	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	151 373 151 373
604/2006	MMR	Celkem za kapitolu program 217 117 Obnova obecního a kraj.majetku postiž.živelní nebo jinou pohromou provozní výdaje na řešení ochrany majetku obcí před povodní návrátné finanč.pomoci (nař.vl.č. 395/2002 Sb.) návrátné finanč.pomoci (us.vl.č. 553-změna nař.vl.č. 395/2002 Sb.)	1 763 800 1 688 800 40 000 20 000 15 000	1 763 800 1 688 800 40 000 20 000 15 000	0 0 0 0 0	0 0 0 0 0	0 0 0 0 0	0 0 0 0 0	0 0 0 0 0	0 0 0 0 0	0 0 0 0 0
604/2006	MD	Celkem za kapitolu dotace SFDI odstraň. škod na majetku subj.provozujících veřejné přístavy a vnitrozemskou vodní dopravu	599 189 511 801 47 388	511 801 511 801 0	47 388 0 47 388	-47 345 0 -47 345	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 43 0 43
604/2006	MK	Celkem za kapitolu obnova území postiž.povodní	39 665 39 665	39 665 39 665	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
604/2006	MŽP	Celkem za kapitolu Program Státní podpora MŽP při obnově území postiženého povodní v r. 2006 Program Státní podpora na odstranění, dekontaminaci znečištěné zeminy a likvidaci nevhodně zabezpečených sond prog. 215127 - Digitál.povodňový plán prog. 215130 - Modernizace předpovědní a výstražné povod. služby zmínění škod po povodních - KRNAP	399 834 143 846 102 000 10 000 95 800 48 188	297 834 143 846 0 10 000 95 800 48 188	102 000 0 102 000 0 0 0	0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0	0 0 102 000 0 0 0 0	
604/2006	MŠMT	Celkem za kapitolu prog. Státní podpora MŠMT při obnově území postiž.povodní 2006	123 700 23 700	123 700 23 700	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
828/2006	MZe	prog. VIII - údržba a provoz sport.La tělovýchovných zařízení	100 000	100 000	0	0	0	0	0	0	0
670/2006	MZe	Celkem za kapitolu odstraň.povodňových škod vzn.v r. 2006	1 900 000 1 900 000	335 270 335 270	1 564 730 1 564 730	-281 659 -281 659	-443 870 -443 870	-497 623 -497 623	-68 290 -68 290	-182 440 -182 440	90 848 90 848
		CELKEM	4 986 188	3 120 697	1 865 491	-329 004	-443 870	-497 623	-68 290	-182 440	344 264
		Nerозdělno vládou v roce 2006	13 812	x	13 812	x	x	x	x	x	13 812

V souladu s § 2 odst. 3 zákona č. 433/2010 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2011, a se zákonem č. 170/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 543/2005 Sb., o státním rozpočtu na rok 2006, byl v průběhu roku 2011 navýšen rozpočet kapitoly OSFA u závazného ukazatele „Transfery na odstranění povodňových škod vzniklých v roce 2006 a na nová protipovodňová opatření“ o 182,4 mil. Kč a následně byly tyto prostředky uvolněny rozpočtovým opatřením do kapitoly Ministerstvo zemědělství.

Podle přechodného ustanovení zákona č. 181/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, je ministr financí zmocněn použít prostředky určené na odstranění povodňových škod vzniklých v roce 2006 a na nová protipovodňová opatření, které byly převedeny do státních finančních aktiv, také na odstraňování povodňových škod vzniklých po roce 2006 na vodních tocích a vodních dílech.

Výše uvedené prostředky byly v kapitole **Ministerstvo zemědělství** vyčerpány. Přes 112 mil. Kč bylo použito na podprogram 229 116 Odstranění následků povodní roku 2009 (celkem se u tohoto podprogramu jednalo o necelých 134 mil. Kč, když dalších 11 mil. Kč bylo čerpáno na základě souhlasu MF s povoleným překročením výdajů o částku 45,9 mil. Kč na základě usnesení vlády č. 1098/2009 a dalších více než 10 mil. Kč bylo použito z nároků z nespotebovaných výdajů minulých let). Z transferovaných prostředků z kapitoly OSFA bylo dále použito 54 mil. Kč v programu Podpora prevence před povodněmi II. a 16 mil. Kč v programu Podpora obnovy, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavby vodních nádrží.

Na povodně roku 2006 tak fakticky nebyly čerpány žádné prostředky.

1.3. Povodně 2009 a 2010

I v roce 2011 byly hlavní zdroje pro řešení následků povodní z června a července 2009, z května a června 2010 a také srpna 2010 následující:

- v říjnu 2009 byl schválen **zákon č. 382/2009 Sb.**, o státním dluhopisovém programu na částečnou úhradu nákladů spojených s odstraněním následků škod způsobených záplavami a **povodněmi v červnu a červenci 2009**. Maximální rozsah tohoto programu byl stanoven na **7,0 mld. Kč**,

- z důvodu potřeby řešení následků **povodní z května a června 2010** došlo v červnu 2010 ke schválení **zákona č. 180/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 382/2009 Sb.**, o státním dluhopisovém programu na částečnou úhradu nákladů spojených s odstraněním následků škod způsobených záplavami a povodněmi v červnu a červenci 2009. Tím došlo k navýšení maximálního rozsahu státního dluhopisového programu **ze 7 mld. Kč na 10 mld. Kč** a k rozšíření účelu tohoto dluhopisového programu na povodně roku 2010,
- **usnesením vlády č. 692/2010** ze září 2010 došlo k vyčlenění **4 mld. Kč** určených na odstranění následků **povodní ze srpna 2010**. V roce 2010 bylo z této částky okamžitě vyčleněno 485 mil. Kč z vládní rozpočtové rezervy, zbývajících 3 515 mil. Kč představovalo podporu pro řešení následků povodní ze srpna 2010 pro roky 2011-2013 formou rozpočtových opatření z kapitoly VPS na základě žádostí příslušných kapitol,
- některé kapitoly využily možnost čerpání nároků z nespotřebovaných výdajů z minulých let.

V roce 2011 došlo k čerpání prostředků na řešení následků povodní z let 2009 a 2010 v následujících kapitolách státního rozpočtu.

Z kapitoly **Ministerstvo zemědělství** bylo v rámci specifického ukazatele „**Podpora vodního hospodářství**“ poskytnuto z programového financování podnikatelským subjektům a obcím 439 mil. Kč následujícím způsobem:

- podprogram 229 116 Odstranění následků povodní roku 2009 - prostředky byly poskytnuty v celkové výši 133 721 tis. Kč takto:
 - 112 440 tis. Kč – rozpočtovým opatřením z kapitoly OSFA - již popsáno v části IV.1.2 – podle zákona č. 170/2006 Sb.,
 - 10 877 tis. Kč - na základě povoleného překročení výdajů o částku 45 900 tis. Kč z dluhopisového programu,
 - 10 404 tis. Kč - použitím nároků z nespotřebovaných výdajů minulých let;
- podprogram 229 117 Odstranění následků povodní roku 2010 - prostředky byly použity v celkové výši 218 731 tis. Kč takto:
 - 113 425 tis. Kč – rozpočtovým opatřením z kapitoly VPS ve výši 241 000 tis. Kč (podle usnesení vlády č. 692/2010),
 - 94 634 tis. Kč – na základě povoleného překročení výdajů o částku 450 000 tis. Kč z dluhopisového programu,
 - 10 672 tis. Kč – použitím nároků z nespotřebovaných výdajů minulých let;
- podprogram 129 142 Podpora odstraňování povodňových škod způsobených povodněmi 2009. Prostředky byly poskytnuty ve celkové výši 70 257 tis. Kč takto:
 - 58 128 tis. Kč - na základě povoleného překročení výdajů o částku 75 000 tis. Kč z dluhopisového programu,
 - 12 129 tis. Kč – použitím nároků z nespotřebovaných výdajů minulých let;
- podprogram 129 143 Podpora odstraňování povodňových škod způsobených povodněmi 2010 - prostředky byly použity v celkové výši 16 281 tis. Kč takto:
 - 5 454 tis. Kč – rozpočtovým opatřením z kapitoly VPS ve výši 94 000 tis. Kč (podle usnesení vlády č. 692/2010),

- 5 597 tis. Kč – na základě povoleného překročení výdajů o částku 50 000 Kč z dluhopisového programu,
- 5 230 tis. Kč – použitím nároků z nespotřebovaných výdajů minulých let.

V rámci ukazatele „**Podpora agropotravinářského komplexu**“ došlo v kapitole Ministerstvo zemědělství v souvislosti s řešením povodňových škod ještě k výdajům ve výši 158 mil. Kč v následující struktuře:

- Povoleným překročením výdajů roku 2011 z dluhopisového programu byly prostředky čerpány takto:
 - na odstranění škod na zemědělském majetku ve výši 77 500 tis. Kč (povolené překročení ve výši 77 500 tis. Kč),
 - na odstranění škod na lesním majetku ve výši 1 491 tis. Kč (povolené překročení ve výši 1 500 tis. Kč),
 - na dotaci pro PGRLF, a.s. ve výši 50 000 tis. Kč na podpory poskytované v rámci programu „Podpora ve formě úročených povodňových půjček“.
- Rozpočtovým opatřením z kapitoly VPS bylo na odstranění povodňových škod na zemědělském majetku převedeno:
 - 29 000 tis. Kč - použito bylo 28 864 tis. Kč.

V kapitole **Ministerstvo pro místní rozvoj** byly prostředky na řešení povodňových škod z let 2009 a 2010 řešeny takto:

- na odstraňování povodňových škod z roku 2009 bylo v roce 2011 čerpáno 1 105 862 tis. Kč. Z této částky činilo 546 675 tis. Kč povolené překročení z dluhopisového programu (podle zákona č. 382/2009 Sb.) a zbytek tvořily nároky z nespotřebovaných výdajů,
- na odstraňování povodňových škod v roce 2010 (Morava) bylo čerpáno v roce 2011 celkem 311 286 tis. Kč (z 400 000 tis. Kč z povoleného překročení výdajů z dluhopisového programu (podle zákona č. 382/2009 Sb.),
- na odstraňování povodňových škod v roce 2010 (Čechy) bylo čerpáno v roce 2011 celkem 988 897 tis. Kč. (z 2 120 300 tis. Kč, které byly převedeny rozpočtovým opatřením z kapitoly VPS na základě usnesení vlády č. 692/2010,
- na základě nařízení vlády proběhlo také čerpání prostředků u dvou titulů podpory, a to u „Podpory obcím na finanční příspěvek 150 tis. Kč“ (povodně 2009 čerpání 750 tis. Kč a povodně 2010 čerpání 3 975 tis. Kč) a „Podpory obcím na náklady spojené s odstraněním stavby“ (povodně 2009 čerpání 9 690 tis. Kč a povodně 2010 čerpání 6 526 tis. Kč).

V souvislosti s povodněmi z roku 2009 bylo v roce 2011 v kapitole **Ministerstvo životního prostředí** čerpáno 102 mil. Kč. Šlo o program 215 110 revitalizace říčních systémů, podprogram 215 119 Státní podpora při obnově území postiženého povodní v roce 2006 a 2009. Financování tohoto programu bylo k 31.12.2011 ukončeno (za celou dobu bylo financováno 34 akcí). Uvedené prostředky byly čerpány z nároků nespotřebovaných výdajů minulých let (podle [usnesení vlády č. 1097/2009](#)).

Na základě usnesení vlády č. 692/2010 a navazujícího usnesení vlády č. 620 ze dne 17. srpna 2011 byla rozpočtovým opatřením z kapitoly VPS do kapitoly Ministerstvo životního prostředí převedena částka 48 mil. Kč na krytí nákladů na odstranění povodňových škod

způsobených povodní ze srpna 2010. V rámci programu 115 270 Likvidace škod po živelních pohromách byla poskytnuta jediná dotace, a to Městu Vsetín ve výši necelých 2 mil. Kč.

U kapitoly **Ministerstvo dopravy** došlo podle zákona č. 382/2009 Sb., o státním dluhopisovém programu na částečnou úhradu nákladů spojených s odstraněním následků škod způsobených záplavami a povodněmi v červnu a červenci 2009 a v roce 2010, ve znění zákona č. 180/2010 Sb., k povolenému překročení výdajů. [Usnesením vlády č. 556/2010](#) byla kapitole schválena podpora na odstranění škod na dopravní infrastruktuře v majetku státu do výše 1 078 515 tis. Kč. Pro rok 2011 bylo z této částky možné čerpat maximálně 723 749 tis. Kč (zůstatek z roku 2010). Nakonec došlo k povolenému překročení výdajů o 398 823 tis. Kč, a to formou transferu Státnímu fondu dopravní infrastruktury, kde byla částka čerpána ve výši 396 266 tis. Kč.

Celkem tak v roce 2011 bylo **z dluhopisového programu** podle zákona č. 382/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů (program do výše 10 mld. Kč) formou povoleného překročení výdajů kapitolám státního rozpočtu uvolněno 2 095 398 tis. Kč (z toho pro kapitolu Ministerstvo pro místní rozvoj 946 675 tis. Kč, Ministerstvo zemědělství 749 900 tis. Kč a Ministerstvo dopravy 398 823 tis. Kč). Z kapitoly VPS bylo v roce 2011 v návaznosti na **usnesení vlády č. 692/2010** (vyčleněné 4 mld. Kč v roce 2010) transferováno do kapitol státního rozpočtu 2 532 350 tis. Kč (z toho pro kapitolu Ministerstvo pro místní rozvoj 2 120 300 tis. Kč, Ministerstvo zemědělství 364 000 tis. Kč a Ministerstvo životního prostředí 48 050 tis. Kč).

V souvislosti s řešením následků povodní v roce 2010 (jak v květnu/červnu na Moravě, tak v srpnu v Severních Čechách) obdržela ČR na základě úspěšných žádostí o podporu z Fondu solidarity Evropské unie grant v celkové výši 400 mil. Kč. Finanční prostředky byly připsány na účet Ministerstva financí, odboru Národní fond, a to na základě tzv. Dohod o implementaci FSEU v ČR, uzavřených mezi ČR (zastoupenou Ministerstvem financí) a Evropskou komisí.

Podrobnější informace o využití finančních prostředků uvolněných na odstraňování následků povodňových škod jsou obsaženy v závěrečných účtech jednotlivých kapitol.

Další prostředky byly poskytnuty prostřednictvím veřejných rozpočtů územní úrovně. Výše uvolněných prostředků a účely jejich využití jsou uvedeny v části II. sešitu F o hospodaření rozpočtů územních samosprávných celků.

2. Využití prostředků určených k úhradě restitučních výdajů poskytnutých na základě zákonů č. 164/1998 Sb., 21/2000 Sb. a 246/2000 Sb.

Zákonem č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd, bylo dosavadním uživatelům bytů a nebytových prostor ve vydávaných nemovitostech, které slouží pro činnost diplomatických a konzulárních misí, poskytování zdravotnických a sociálních služeb, potřeby školství, provoz kulturních a tělovýchovných zařízení, pracovní rehabilitaci a zaměstnání zdravotně postižených osob, umožněno uzavřít s nabyvateli těchto objektů dohodu o užívání a nájmu nebytových prostor podle občanského zákoníku a souvisejících předpisů. Oprávněná osoba mohla dohodu vypovědět nejdříve po uplynutí 10 let ode dne účinnosti tohoto zákona (tj. po 1. listopadu 2000).

Tímto zákonem však nebyly stanoveny potřebné prostředky ke krytí výdajů s tím souvisejících, proto bylo financování výdajů řešeno zákonem č. 164/1998 Sb., kterým se mění zákon č. 500/1990 Sb., o působnosti orgánů ČR ve věcech převodů vlastnictví k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby. Podle tohoto zákona bylo v roce 1998 z prostředků Fondu národního majetku převedeno 5 480 mil. Kč na zvláštní účet státních finančních aktiv ke krytí nezbytných výdajů vyvolaných zánikem věcných břemen

vázaných na majetku vydaném oprávněným osobám a ke krytí nezbytných výdajů souvisejících s náhradou za majetek státu sloužící účelům výzkumu a vývoje vydaný oprávněným osobám.

Prostředky vyčleněné podle zákona č. 164/1998 Sb. však nepostačovaly v plné výši na krytí nezbytných výdajů vyvolaných zánikem věcných břemen na restituovaném majetku, proto byly v roce 2000 uvolněny další prostředky podle zákona č. 21/2000 Sb. pro kapitolu Ministerstvo práce a sociálních věcí (4 000 mil. Kč) a podle zákona č. 246/2000 Sb. pro kapitolu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2 090 mil. Kč), Ministerstvo kultury (1 489 mil. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (700 mil. Kč) a pro OkÚ Kutná Hora (55 mil. Kč), v souhrnné výši 8 334 mil. Kč. Celkem tak bylo k uvedenému účelu vyčleněno přes 13,8 mld. Kč.

Rozdělení finančních prostředků určených k úhradě restitučních výdajů podle výše uvedených zákonů a podle jednotlivých kapitol a jejich čerpání v roce 2011 je uvedeno v následující tabulce:

Tabulka č. 61: Průběh čerpání prostředků určených k úhradě restitučních výdajů (v mil. Kč)

Kapitoly	z.č.164/1998 Sb. čerpání (vyčerpáno) 1998-2001	z.č.21/2000 Sb. čerpání (vyčerpáno) 2000-2003	zákon č.246/2000 Sb.			Vyčleněno dle zákonů celkem	Čerpání dle zákonů celkem	Možnost použití v příštím období
			vyčleněno	čerpání 2000-2010	čerpání 2011			
Ministerstvo práce a sociálních věcí	2 750	4 000	0	0	0	6 750	6 750	0
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	2 293	0	2 090	1 249	0	4 383	3 542	841
Ministerstvo kultury	324	0	1 489	1 366	32	1 813	1 722	91
Ministerstvo zdravotnictví	113	0	700	700	0	813	813	0
Okresní úřad Kutná Hora	0	0	55	55	0	55	55	0
CELKEM	5 480	4 000	4 334	3 370	32	13 814	12 882	932

Z přehledu je zřejmé, že v roce 2011 byly čerpány jen prostředky vyčleněné podle zákona č. 246/2000 Sb. Prostředky vyčleněné na základě zákonů č. 164/1998 Sb. a č. 21/2000 Sb. byly v plné míře již dočerpány v minulých letech. Z objemu 4,3 mld. Kč (zákon č. 246/2000 Sb.) bylo do roku 2010 vyčerpáno 3,4 mld. Kč.

Schválený rozpočet roku 2011 v kapitole OSFA činil 100 mil. Kč. Skutečný transfer prostředků (včetně zpětného rozpočtového opatření) činil celkem **32 mil. Kč**, a to pouze do kapitoly **Ministerstvo kultury**, kde bylo v podprogramu 234 113 vyčerpáno přes 28 mil. Kč na akci Kutná Hora – Hlouška, č.p. 141, rekonstrukce na depozitář, Národní památkový ústav, ú.o.p. středních Čech. V rámci podprogramu 134 113 byly dále použity necelé 4 mil. Kč na akci Krásné Březno – obnova kostela sv. Floriána, NPÚ, ú.o.p. v Ústí nad Labem.

Na krytí nezbytných výdajů vyvolaných zánikem věcných břemen na restituovaném majetku bylo ve všech dotčených kapitolách vynaloženo za celé období od roku 1998 v souhrnu přes 12,9 mld. Kč. Prostředky v celkové výši 0,9 mld. Kč, které byly na restituční výdaje vyčleněny podle zákona č. 246/2000 Sb. a které nebyly dosud čerpány, mohou být k těmto účelům použity v příštích letech.